Inv. 1614

ARHIVELE NAȚIONALE
SERVICIUL ARHIVE NAȚIONALE ISTORICE CENTRALE

BIROUL ARHIVE MEDIEVALE, FONDURI PERSONALE ȘI COLECȚII

INVENTAR

FOND PERSONAL

BOGA LEONIDA
(NIDA VOSHOPOLEANLU / VELEȘANLU),
1886-1974

Ani extremi: 1901-1971

Unități arhivistice: 50

2013

— 1 —

Prefață[1]

Biografia

Leonida (Nida/Leon) Teodor Boga (15 ianuarie 1886, Veles, Macedonia – 26 iulie 1974, Vaslui), fiul Șanei și al lui Teodor Boga, a învățat doi ani la școala grecească, după care a urmat prestigiosul liceu românesc din Bitolia, în al cărui periodic, „Lumina"[2], cunoaște debutul literar; în 1908-1912 frecventează Facultatea de Litere și Filosofie, secția Istorie – Geografie a Universității din București.

A participat ca voluntar la campania militară din Bulgaria (1913-1914), apoi la primul război mondial (1916-1918), în timpul căruia a luat parte la luptele de la Nămoloasa și Mărășești, alături de alți voluntari aromâni din Macedonia.

La Chișinău a ajuns în 1918, în virtutea carierei militare (Boga a fost ofițer în armata română).

În București a locuit pe strada Maior Racoviceanu, unde era frecventat de către studentul aromân Hristu Cândroveanu. După moartea soției a locuit la Ploiești, la fiica sa, Silvia, iar după moartea acesteia s-a mutat în Vaslui, la fiul său, medicul Nicolae Boga; se retrage apoi la Mănăstirea Agapia (sub oblăduirea maicii Serafima Chirică), unde în 1974 a fost vizitat de Hristu Cândroveanu și de profesorul universitar Vasile Barba. S-a stins în singurătate, fiind înmormântat la cimitirul „Eternitatea" din Iași.

Cariera

În contextul instituțional al unirii Basarabiei cu România (1918) a fost înființată Direcția Regională a Arhivelor Statului din Basarabia, sub conducerea lui Leonida Boga – anterior angajat al Direcției Generale a Arhivelor Statului din București –, însărcinat cu organizarea Arhivelor din Chișinău, al căror director a fost până în iunie 1940 și, ulterior, în intervalul august 1941 – martie 1944. În acest context, a deținut funcția de secretar responsabil al Comisiei Științifice de Arhivă.

Numărându-se totodată între organizatorii Asociatiei Corpului Didactic Moldovenesc și între inițiatorii convocării Congresului Învățătorilor din Judetul Tighina, a funcționat ca profesor la gimnaziul nr. 3 și director al liceului „Alexandru Donici" din Chișinău (1934-1938; timp în care a fost și redactorul revistei liceului, „Unirea").

Fondează aici reputata revistă „Pagini basarabene" (1936), un important ferment național cultural și literar. Concomitent, timp de două decenii a fost directorul redacției ziarului „Cuvânt moldovenesc".

Întreaga sa activitate, precum și poziția politică adoptată față de regimul sovietic i-au atras consecințe dramatice în anii guvernării comuniste, când Boga a fost hărțuit cu percheziții inopinate și confiscări de manuscrise; există convingerea că, pentru a-și salva lucrările, a împărțit treizeci de caiete ale sale printre cunoscuți, însă este foarte probabil ca acestea să fi fost recuperate tocmai de către organele care puneau în aplicare *Decretul Consiliului de Stat* nr. 472 din 20 decembrie 1971 (publicat în „Buletinul Oficial" nr. 164 din 30 decembrie 1971) – ulterior *Legea* nr. 20 din 28 decembrie 1972 *privind Fondul Arhivistic Național al R.S. România* – și predate Arhivelor Naționale.

---

[1] Documentarea „Prefeței": BERCIU-DRĂGHICESCU, Adina / PARIZA, Maria, 2003, *Aromânii în publicațiile culturale, 1880-1940 (reviste, almanahuri, calendare). Bibliografie analitică. Volumul I*, București, Sigma; CARAGEANI, George, 1999, *Scriitori aromâni (macedoromâni): Ce fel de literatură, ce fel de viitor?*, în CARAGEANI, George, *Studii Aromâne*, București, Editura Fundației Culturale Române, pp. 85-114; CÂNDROVEANU, Hristu / IORGOVEANU, Kira (eds), 1985, *Un veac de poezie aromână*, București, Cartea Românească, pp. 245-248; COLESNIC, Iurie, 1997, *Basarabia necunoscută*, Chișinău, Museum, pp. 66-71; ȘPAC, Ion, *„Arhivele Basarabiei": istoria în documente*, http://87.248.191.115/bnrm/publicatii/files/1/2004_3-4_12.pdf; http://www.crispedia.ro/Leonida_T__Boga.

[2] „Lumina: revistă poporană a românilor din Imperiul Otoman" a apărut cu periodicitate lunară între anii 1906-1908 la Bitolia (Monastir) și la București; a avut ca directori pe Dumitru Cosmulei și pe Nicolae Batzaria.

Opera

Opera lui Leonida Boga se desfăşoară în două mari linii de orientare: ştiinţifică – dedicată în esenţă istoriei Basarabiei, şi artistic-literară – domeniu în care Boga se distinge drept unul din cei mai prolifici scriitori aromâni; deşi a publicat foarte puţin din scrierile în aromână, creaţia sa literară, în afară de faptul că deschide şi cultivă genuri puţin abordate în literatura română/aromână, conturează un veritabil, monumental corpus lingvistic demn de a fi valorificat.

În perioada studenţiei publică în periodice aromâneşti şi în calendarele asociaţiilor studenţeşti. Caietele-manuscris integrate în fondul său personal trădează însă preocuparea lui L. Boga de a-şi „inventaria" propria creaţie[3], mai cu seamă pe aceea în aromână, spre a nu-i fi cumva risipită în circumstanţele politice adverse; totodată, numerotarea cu cifre romane a caietelor-manuscrise indică faptul că autorul le stabilise o anumită succesiune sau chiar o formă de evidenţă.

Creaţia lui cea mai valoroasă, capodoperă a genului şi, deopotrivă, a creaţiei literare aromâne, este epopeea *Voshopolea*, compusă din 150 de sonete şi câteva bocete de inspiraţie profund creştină; consacrată înfloririi şi prăbuşirii metropolei aromâne Moscopole, epopeea a fost publicată fragmentar (părţile omise au fost supuse cenzurii comuniste, din cauza conţinutului teologic) de către Hristu Cândroveanu în *Antologie lirică aromână* (1975, primele zece sonete), apoi în antologia *Un veac de poezie aromână* (1985) şi ulterior (1994) integral, într-o monografie.

Autorului i se mai publică, tot postum, în 1996, un alt mare poem, *La stani* (La stână), închinat vieţii pastorale aromâneşti.

I. Activitatea publicistică

1. Fondator, director, redactor şi colaborator la Chişinău: „Săptămâna", „Pagini Basarabene: revistă literară şi de cultură generală", „Ziarul Fundaţiei Culturale Regale «Principele Carol»", „Cuvânt Moldovenesc", „Moldova de la Nistru", „Poetul", „Şcoala Basarabiei", „Arhivele Basarabiei", „Viaţa Basarabiei" ş.a.

2. Redactor pentru Basarabia al ziarului „România".

II. Activitatea ştiinţifică

1. Monografii:

BOGA, L.T., 1913, *Românii din Macedonia, Epir, Tesalia, Albania, Bulgaria* şi *Serbia*: *(note etnografice* şi *statistice)*, Bucureşti, Vocea Poporului Al. Agapie.

BOGA, L.T., 1922, *Populaţia*, Chişinău.

BOGA, L.T. *et alii*, 1926, *Geografia judeţului Lăpuşna pentru clasa II-a primară. Text-atlas*, Chişinău, Luceafărul.

BOGA, L.T. *et alii*, 1928, *Ţara mea: geografie pentru clasa III-a primară*, Iaşi, Viaţa Românească.

BOGA, L.T. *et alii*, 1928, *Carte de cetire pentru clasa II-a primară*, Iaşi, Viaţa Românească.

BOGA, L.T. *et alii*, 1928, *Carte de cetire pentru clasa III-a primară*, Iaşi, Viaţa Românească.

BOGA, L.T. *et alii*, 1928, *Carte de cetire pentru clasa IV-a primară*, Iaşi, Viaţa Românească.

---

[3] *Apud* **I.10 şi I.12**.: „...manuscrise în dialectul macedo-romîn (în versuri): 1) *Cîntiţe*, 1904; 2) *La hane – comedie în trei acte, jucată la Bitolia, Gopeşi, Molovişte (1907), Doleani, Selia, Xirolivad, Ohrida, Ianina şi Vlaho Clisura, în anii ulteriori, de elevii liceului din Bitolia*; 3) *Calea ti Vlăhie – amintiri* (1908); 4) *Mirgeanea – poveste fantastică*; 5) *Revoluţionarii, comedie în dialect. Nejucată*; 6) *Armătulamea nauă – amintiri*; 7) *Voshopolea – poem*; 8) *Ma s-crişceamŭ..., satiră*; 9) *Bitule – Bucureşti (1908-1948), amintiri*; 10) *Maimunlu – omŭ – satiră*; 11) *Minduiri şi zboare uidisite*; 12) *La stane (poem pastoral)*; 13) *Tu haremea di Velescu*; 14) *Armînamea ditŭ Vlăhie*; 15) *Visŭ di cărvănarŭ voshopoleanŭ*; 16) *Bana mea – amintiri în 17.000 versuri*; 17) *Avdimŭ cărţale grăţesci*; 18) *Avizmăciunea di Velescu*; 19) *Bitulea a noastră di aieri*; 20) *Omlu azburătorŭ (satiră)*; 21) *Bana di la liceu – amintiri*; 22) *Armătulamea a noastră veacle*; 23) *Ună etă (1864-1964). Caceandoni*; 24) *Tu obdzăţli ani călcai. Auto-satiră.*"; acelaşi manuscris conţine şi lista „tipăriturilor în limba română", însă fără menţionarea tuturor coordonatelor necesare citării ştiinţifice (an, localitate, editură).

BOGA, L.T., 1930, *A doua ocupație rusească a Țărilor Române: după arhiva Ministerului de Justiție din Moscova*, Chișinău, Cartea Românească.
BOGA, L.T., 1932, [1993[4]], *Lupta pentru limba românească și ideia Unirii la românii din Basarabia după 1812*, Chișinău, Cartea Românească.
BOGA, L.T., 1938, *Regele Ferdinand I-iu și Basarabia*, Chișinău, Dreptatea.

2. Studii:
BOGA, L.T., 1926, *Populația Basarabiei: etnografie și statistică* (extras din *Monografia Basarabiei*), Chişinău, Imprimeria Statului.
BOGA, L.T., 1932, *Paza marginii: căpităniile de margine depe Nistru, Ciuhur spre raiaua Tighinei și Bugeac*, Chișinău, Cartea Românească (legat împreună cu *Documente basarabene*, I-XVI).
BOGA, L.T., 1938, *Ținutul Nistru*, Chișinău, Dreptatea.
BOGA, L.T., 1938, *Gospodăria-model sătească* (extras din „Cuvânt Moldovenesc"), Chișinău, Carmen Sylva.

3. Lucrări în colaborare:
MINEA, Ilie / BOGA, L.T, 1933-1935, *Cum se moșteniau moșiile în Țara Românească pâna la sfârșitul secolului al XVI-lea: contribuțiuni la istoria vechiului drept din Țara Românească*, I-II, Iaşi, Institutul de Arte Grafice „Presa Bună".
MINEA, Ilie / BOGA, L.T, 1934, *Despre Iane, mare ban de Craiova. Și ceva despre Mihai Viteazul*, Iaşi, Institutul de Arte Grafice „Presa Bună".

4. Ediții de documente:
BOGA, L.T., 1928-1938, *Documente basarabene*, I-XX, Chișinău, Tipografia Eparhială „Cartea Românească"-Tipografia Centralei Cooperativelor de Producție și Consum:
BOGA, L.T., 1928, *Documente basarabene. Foi de zestre: (1734-1844)*, I, Chișinău, Tipografia Centralei Cooperativelor de Productie si Consum.
BOGA, L.T., 1928, *Documente basarabene. Scrisori și răvașe: (1660-1860)*, II, Chișinău, Tipografia Centralei Cooperativelor de Producție și Consum.
BOGA, L.T., 1929, *Documente basarabene. Testamente și danii: (1672-1858)*, III, Chișinău, „Cartea Românească".
BOGA, L.T., 1929, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: (1420-1500)*, IV, Chișinău, Cartea Românească.
BOGA, L.T., 1929, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: (1507-1594)*, V, Chișinău, Cartea Românească.
BOGA, L.T., 1929, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: (1601-1632)*, VI, Chișinău, Cartea Românească.
BOGA, L.T., 1929, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: (1604-1653)*, VII, Chișinău, Tipografia Centralei Cooperativelor de Producție și Consum.
BOGA, L.T., 1929, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: (1636-1651)*, VIII, Chișinău, Cartea Românească.
BOGA, L.T., 1930, *Documente. Acte privitoare la mănăstirea Hâncu: (1677-1812)*, IX, Chișinău, Cartea Românească.
BOGA, L.T., 1930, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: (1560-1725)*, X, Chișinău, Cartea Românească.
BOGA, L.T., 1930, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: (1654-1677)*, XI, Chișinău, Cartea Românească.

[4] În IORGA, N., 1993, „Basarabia noastră", Chișinău, Universitas.

Boga, L.T., 1930, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: (1704-1732)*, XII, Chișinău, Cartea Românească.
Boga, L.T., 1931, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: (1732-1738)*, XIII, Chișinău, Cartea Românească.
Boga, L.T., 1931, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: (1607-1806)*, XIV, Chișinău, Cartea Românească.
Boga, L.T., 1932, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: Zapise: (1593-1656)*, XV, Chișinău, Cartea Românească.
Boga, L.T., 1933, *Documente basarabene. Hrisoave și cărți domnești: Zapise: (1657-1684)*, XVI, Chișinău, Cartea Românească.
Boga, L.T., 1934, *Documente basarabene...*, XVII, Chișinău, Cartea Românească.
Boga, L.T., (?), *Documente basarabene...*, XVIII, Chișinău, Cartea Românească.
Boga, L.T., (?), *Documente basarabene...*, XIX, Chișinău, Cartea Românească.
Boga, L.T., 1938, *Documente basarabene. Mărturii hotarnice (1602-1814)*, XX, Chișinău, Cartea Românească.
Boga, L.T., 1929, *Documente din secolul al XV-lea. Surete, scrisori și alte acte*, în „Arhivele Basarabiei", nr. 2, pp. 81-96.
Boga, L.T., 1929, *Documente din secolul al XVII-lea (1601-1651)*, în „Arhivele Basarabiei", nr. 3, pp. 72-98 și nr. 4, pp. 74-90.
Boga, L.T., 1930, *Documente din secolul al XVIII-lea*, în „Arhivele Basarabiei", nr. 3, pp. 348-364 și nr. 4, pp. 477-492.
Boga, L.T., 1931, *Documente din secolul al XVIII-lea*, în „Arhivele Basarabiei", nr. 3, pp. 206-209.
Boga, L.T., 1931, *Documente din Arhivele Basarabiei (1607-1806)*, Chișinău, Direcțiunea Regională a Arhivelor Statului.
Boga, L.T., 1932, *Documente din secolele XVI – XVII*, în „Arhivele Basarabiei", nr. 2, pp. 143-157.
Boga, L.T., 1932, *Documente din Basarabia. Zapise (1657-1660)*, în „Arhivele Basarabiei", nr. 3 și nr. 4, pp. 316-332.
Boga, L.T., 1933, *Documente basarabene*, în „Arhivele Basarabiei", nr. 1, pp. 65-71 și nr. 2, pp. 86-89..
Boga, L.T., 1934, *Documente basarabene*, în „Arhivele Basarabiei", nr. 2, pp. 195-202 și nr. 3, pp. 275-300.
Boga, L.T., 1937, *Documente basarabene*, în „Arhivele Basarabiei", nr. 1-4, pp. 145-159.
Boga, L.T., 1938, *Documente basarabene*, în „Arhivele Basarabiei", nr. 1-4, pp. 106-120.
Boga, L.T., 1938, *Documente din Basarabia*, II, Chișinău, Dreptatea (extras din „Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice, Secția din Basarabia").

5. Traducător[5]:

Boga, L.T. (trad.), 1941, *Charles Diehl. Veneția: o republică patriciană* (trad. din lb. franceză), București, Editura Națională Gh. Mecu.

III. Activitatea literară:

Versuri (lirica înstrăinării, lirică patriotică, elegii, lirică populară), **teatru** (comedii de moravuri, auto-satire), **nuvele, poeme dramatice** (epopei)

Boga, L.T., 1905, *Primăvara*, în „Lumina", an III, nr. 4 (apr. 1905), p. 124.
Boga, L.T., 1906, *Mireasa vrăjită*, în „Lumina", an IV, nr. 9 (sept. 1906), p. 302.
Boga, L.T., 1907, *Turnatlu dit xeane ș-lilicea*, în „Lumina", an V, nr. 7 (iul. 1907), p. 204.

---

[5] Leonida Boga semnează și o serie considerabilă de traduceri și transcrieri (probabil și fișe de inventar) pentru documentele grecești din Arhivele Naționale; aceste traduceri sunt anexate originalelor și la citarea lor trebuie semnalată paternitatea lui Boga.

BOGA, L.T., 1907, *Stră hoară*, în „Lumina", an V, nr. 8-9 (aug.-sept. 1907), pp. 15-16.
BOGA, L.T., 1908, *Pribeag pădure...*, în „Lumina", an VI, nr. 5 (mai 1908), p. 24.
BOGA, L.T., 1908, *La hane. Actul al II-lea.*, în „Lumina", an VI, nr. 6-8 (1908), pp. 26-28.
BOGA, L.T., 1911, *Sum Yite*, în „Calendarul aromânesc", p. 147.
BOGA, L.T., 1911, *Trandafilu, Tricură meşi, Un dumnidză*, în „Calendarul aromânesc", 1911, pp. 117, 191 şi 225.
BOGA, L.T., 1911, *Graiul sfânt, Amirăril'ia noastră*, în „Calendarul aromânesc", 1911, pp. 25 şi 169.
BOGA, L.T., 1912, *Tru cărţăle...*, în „Calendarul aromânesc", 1912, p. 109.
BOGA, L.T., [1907[6]] 1922, *Nipoata avigl'itorlui (Nepoata pândarului)*, în PAPAHAGI, Tache, *Antologie aromânească*, Bucureşti, România Nouă.
BOGA, L.T., 1947, *Întomnare: versuri*, Bucureşti, Tipografia C. Ştefănescu.
BOGA, L.T., 1975, *Versuri*, în CÂNDROVEANU, Hristu (ed.), *Antologie lirică aromână*, Bucureşti, Univers.
BOGA, L.T., 1985, *Voshopolea*, în CÂNDROVEANU, Hristu / IORGOVEANU, Kira (eds), *Un veac de poezie aromână*, Bucureşti, Cartea Românească.
BOGA, L.T., 1994, *Voshopolea* (ediţie îngrijită şi prefaţată de Hristu Cândroveanu), Bucureşti, Fundaţia Culturalâ Armânească „Dimândarea Părintească".
BOGA, L.T., 1996, *La stani* (ediţie îngrijită şi postfaţă de Hristu Cândroveanu), Bucureşti, Fundaţia Culturalâ Armânească „Dimândarea Părintească".
DIMČEV, Dimo Naun (ed.), 1999, *Leonida Boga. Cu obdzãtslji di-anji pi-anumiri, ia mi!*, Unia di Culturã-a Armãnjlor dit Machidunii – Biblioteca Natsională Armânească „Constantin Belemace", Colectsia „Velo".
BOGA, L.T., (?), *Bobotează domnească*, Bucureşti.
BOGA, L.T., (?), *Cântiţe*, Bucureşti.
BOGA, L.T., (?), *Revoluţionarii*, Bucureşti.

2. Ediţii reper pentru literatura românească din Basarabia:
BOGA, L.T., 1936, *Alexandru Donici, Fabule*, Chişinău, Pagini Basarabene.
BOGA, L.T., 1936, *Ioan Sârbu. Fabule...*, Chişinău.
BOGA, L.T., 1937, *Alexei Mateevici, Poezii. Traduceri*, Chişinău, Asociaţia Presei Române din Basarabia.
BOGA, L.T., 1938, *Ioan Sârbu. Poezii...*, Chişinău, Carmen Sylva.

Date despre fondul arhivistic

Fondul personal „Boga Leonida (Nida Voshopoleanlu/Veleşanlu), 1886-1974"[7] este administrat de Serviciul Arhive Naţionale Istorice Centrale – Biroul Arhive Medievale, Fonduri Personale şi Colecţii începând din anul 1973, când a fost preluat cu titlul de donaţie din partea creatorului documentelor. Fondul, înregistrat cu numărul 1053, a beneficiat până la această dată de o inventariere parţială în inventarul nr. 1614, întocmit de Valeria Matei la 23.05.1979 (inventar anulat în momentul intrării în vigoare a prezentei actualizări). Întrucât la 1 iulie 2010 fondul a fost întregit cu o serie consistentă de alte documente, refacerea şi documentarea personalităţii reprezentate şi a conţinutului arhivei s-a dovedit a fi stringentă.

---

[6] Nuvela a fost pentru prima oară publicată în „Lumina", V, nr. 8-9 (aug.-sept. 1907), pp. 16-22.

[7] Refacerea şi completarea inventarului anterior (restrâns la doar nouă unităţi arhivistice), precum şi documentarea aprofundată atrag după sine schimbarea denumirii fondului, iniţial intitulat „Leon T. Boga"; la stabilirea denumirii actuale s-au avut în vedere normativele de lucru, care impun ordinea: nume, prenume, supranumele/pseudonimele agreate ori sub care a publicat şi, în cele din urmă, anii de viaţă.

Stadiul anterior de inventariere înregistra doar 9 unități arhivistice (ale căror cote vechi sunt semnalate în rubrica „Observații" a inventarului actualizat), care acum fac obiectul unei descrieri mai exacte. Cele 41 de unități arhivistice adăugate au decis structurarea fondului în trei grupe – corespunzătoare categoriilor: „Manuscriselor", „Corespondenței" și „Documentelor rezultate din activitatea profesională" –, la care s-a considerat utilă, pentru o mai bună ilustrare contextual-arhivistică, completarea cu rubrica „Publicațiilor din Biblioteca Documentară" a Arhivelor Naționale[8]. De asemenea, „Prefața" inventarului a fost concepută tridimensional – „Biografia", „Cariera" și „Opera" –, astfel încât să pună documentele descrise într-un tablou contextual elocvent; secțiunea dedicată operei lui Leonida Boga reprezintă rezultatul cumulării unei varietăți de căi de documentare (bibliografie, fișiere și cataloage bibliografice) și reușește să redea în cel mai exact mod imaginea unei creații artistice și științifice fragmentate și risipite în surse greu accesibile pentru cercetătorul român. Resursele asociate fondului, existente în arhivele Biroului Arhive Medievale, Fonduri Personale și Colecții, sunt: fondul personal „Iorgu Tudor", inventarul nr. 1699 – în care documentul cotat cu nr. 24 reprezintă o scrisoare expediată de către L. Boga lui I. Tudor la 14 august 1973 (pe când se afla la Mânăstirea Agapia) și fondul personal „Nitreanu Nicolae", inventarul nr. 2467 – în care documentul cu cota 72 conține articole ale lui L. Boga.

Pentru a se evita anonimizarea operei lui Leonida Boga și pentru înlesnirea citării științifice, manuscrisele care nu poartă pe copertă un titlu consemnat de către autor au fost intitulate după prima creație cuprinsă în document, ori, în cazul în care nici aceasta nu are un titlu, s-a selectat primul vers; în cazurile în care începutul manuscrisului nu poate oferi un titlu, fiind alcătuit doar din însemnări și note aleatorii, atunci a fost selectată o creație exponențială din cuprinsul său.

La unitățile arhivistice pentru care rubrica dedicată numărului de file comunică numărul paginilor s-a menținut numerotarea autorului, respectată, de altfel, și în multele situații în care acesta a realizat-o la filă; de asemenea, numerotarea autorului a fost completată în aceeași manieră acolo unde ea nu era definitivată și a necesitat intervenția arhivistului.

Dr. Loredana Dascăl

BIROUL ARHIVE MEDIEVALE, FONDURI PERSONALE ȘI COLECȚII

---

[8] *Nota-Raport* de primire a documentelor (datată la 21 martie 1974) atestă și ofertarea publicațiilor: Tudor Gh. Zuca, *Tindiline. Versuri*, București, 1941; Nuși Tulliu, *Poezii*, București, 1926 („deteriorat și incomplet"); Ioan Foti, *Cîntice*, București, 1912 („deteriorat") și *Evanghelia lui Matei* („în dialect macedo-român; deteriorat și incomplet"); evaluându-le starea insuficientă de conservare, Arhivele au renunțat la preluarea lor.

Cota u.a.	Cuprinsul	Data și locul	File pp	Observații

I. MANUSCRISE

I.1.	L.T. Boga, *Bana di elev cum mi-u aduc aminte* (caiet cu memorii versificate).	1901-1961	41 pp.	Ms. în arom.; conține o fotografie a podurilor de pe Vardar, Veles. Succesiunea dată de autor: XXI
I.2.	L.T. Boga, *La hane* (comedie versificată în trei acte, scrisă la 1906 și jucată de elevii din Bitolia pe scena liceului și în comunele românești Gopeși și Moloviște).	1907	57 pp.	Ms. în arom.
I.3.	L.T. Boga, *Calea ti Vlăhie (Avgustu 1908)*, poeme epice.	1908 aug., f.l.	53	Ms. în arom. Numerotat de autor: III
I.4.	L.T. Boga, *Dorlu a meu* și *Fara a mea nu cheare*, poeme lirice și epice.	1908-1969, Bitolia, Ploiești, București	90	2 mss în arom., colaționate; conțin însemnări despre poeziile publicate și dedicații personale. **Cota veche: 5**
I.5.	L.T. Boga, *Un ficior a Pindului tru xeani. Piesă;* în completare: *Mi-bate inima...*, poeme.	1942 f.l. – 1965 sept. 28, Ploiești	55	Ms. în rom.-arom. **Cota veche: 6**
I.6.	L.T. Boga („Nida Veleșanlu"), *Bitule – București 1908-1948*, memorii versificate.	1948, București	32	Ms. în arom. Succesiunea dată de autor: X
I.7.	L.T. Boga („Nida Voshopoleanlu"), *Voshopolea*, epopee.	1949, f.l.	99	Ms. în arom.; conține descrieri istorice versificate. **Cota veche: 4**
I.8.	L.T. Boga („Nida Veleșanlu"), *Avizmăciunea di tu ficiurațea-mĭ di Veles (Scriată cu vreare ti Armînĭli și Armînele di Veles).*	1961 sept. 8-12, București	18	Ms. în arom.; conține memorii versificate. **Cota veche: 3**
I.9.	L.T. Boga, *Lilice din Macedonia, Ti mine-mĭ*, poezii, piese de teatru, expresii frazeologice, însemnări – între care și despre martirii din Hrupiște.	1961, f.l.	33	Ms. în arom.
I.10.	L.T. Boga („Nida Veleșanlu"), *Ună etă 1864-1964. Centenarul deschiderii primei școli romînești în Macedonia*, memorii versificate. Coperta 1v.: lista operelor în aromână ale lui L.T. Boga (24 de titluri).	1964, București	81 pp	Ms. în arom. Succesiunea dată de autor: XXIII
I.11.	L.T. Boga, *Ti Dmitri Atanasescu, Ti anlu 1964, Toamna, Stihlu, Noapte di Vînarŭ, Cundililŭ armînescu, Cruți* și alte poezii.	1964 dec. – 1965, nov., Ploiești	45	Ms. în arom.
I.12.	L.T. Boga („Nida Veleșanlu"), *Armătulamea a noastră veacle Caceandoni* (I și II). Coperta 1v.: lista operelor în aromână ale lui L.T. Boga (24 de titluri); coperta 2r.: lista publicațiilor în	1964 – [1965 mar. 9], București	172 62	2 mss în arom. Succesiunea dată de autor: XXII

	română ale lui L.T. Boga (30 de titluri), a lucrărilor în colaborare cu Ilie Minea și a altor creații ce-i aparțin (publicate și în manuscris); în interior: scrisori primite de la Virgil Voșatti (1965, febr. 22) și de la Sterie Diamandi (1965, martie 9).			
I.13.	L.T. Boga, *Tu obdzățlí áni călcai. Auto-satiră*, memorii versificate, consacrate sieși la împlinirea a optzeci de ani.	1965 ian. 15, Ploiești	8	Ms. în arom. Succesiunea dată de autor: XXV
I.14.	L.T. Boga, *Stihlu*, poezii.	1965, f.l.	20	Ms. în arom.; conține date despre momentele creației și dedicații personale.
I.15.	L.T. Boga („Nida Veleșanlu"), *Cu obdzățlí áni pi-anumirí ia-mé. Auto-satiră*, memorii versificate, consacrate sieși la împlinirea a optzeci de ani.	1966 ian. 15, Ploiești	34	Ms. în arom. Succesiunea dată de autor: XXV
I.16.	L.T. Boga, *Nă fară ș-moartă, nameau țîne vie* și alte poezii.	1966 mai 12	23	Ms. în arom.
I.17.	L.T. Boga, *Suvărŭ. Amintiri din copilărie – romanțate.*	1967, Ploiești	52 pp.	Ms. în arom. Succesiunea dată de autor: XXVII
I.18.	L.T. Boga („Nida Voshopoleanlu/ Nida Veleșanlu"), *Șpurunghilĭ au a lorŭ scriata* (poeme).	1968, Ploiești	20	Ms. în arom. Succesiunea dată de autor: XXVIII
I.19.	L.T. Boga („Nida Voshopoleanlu"), *Nunta di zămane a pulilorŭ (Făndăzie cu pulí și prăvdză)*, poeme de nuntă; manuscris închinat lui Pericle Papahagi, „care a salvat de pieire comoara folclorului aromânesc".	1969, Ploiești	137 pp	Ms. în arom. Succesiunea dată de autor: XXIX
I.20.	L.T. Boga, *Nunta di zămane a pulilorŭ (Făndăzie cu pulĭ și prăvdză)*, poeme de nuntă (I și II).	1969, Ploiești	9 16	2 mss în arom. Succesiunea dată de autor: XXIX
I.21.	L.T. Boga („Nida Voshopoleanlu"), *Amintata – scriata (Nașterea – destinul)*, memorii versificate. În interior: carte poștală din Veles, primită de la Gh. Ghinea (datată la Veles, 1969 aug. 11).	[1969 aug. 11] – 1971 ian. 15, Ploiești	140 pp	Ms. în arom.
I.22.	L.T. Boga, *Pomelnicul martirilor aromâni căzuți în lupta de apărare a graiului strămoșesc*, în regiunea Veria, regiunea Meglenia (Livadzi, Liumnița, Oșani, Lunguța, Auma, Cupa, Țărna Roca, Berislav, regiunea Macedonia (Gramaticova, Hrupiștea, Paticina, Popadia, Vodena, Belcamen, Negovani, Pisuderi, Nevasca, Bitolia, Vlaho-Clisura, Crușova, Caterina, Gopeși, Magarova, Târnova, Moloviște, Audimirovți – Bulgaria, Cepenca – Bulgaria, regiunea Pindului (Turia, Furca, Băiasa, Perivoli, Abala/Avdela), regiunea Albania (Corița).	f.d., f.l.	16	Ms. conține liste, note, tăieturi și fotografii din ziare.
I.23.	L.T. Boga („Nida Voshopoleanlu"), *Bitulea a noastră di aieri (Scriată cu vreare ti tuțî ficiorĭlí armânĭ, ți nvițară la liceulu a nostru di Bitule)*, memorii versificate și în proză.	f.d., f.l.	221	Ms. în rom.-arom.; conține liste de persoane și locuri, fotografii vechi. **Cota veche: 2**
I.24.	L.T. Boga, *Bana mea*, I, II, III, IV, piesă de teatru.	f.d., f.l.	48 87	4 mss în arom.; lucrare scrisă pe

			92 79	patru carnete cu antetul tipărit al periodicului „Cuvânt Moldovenesc”.
I.25.	L.T. Boga, *Bana ţi e*, versuri.	f.d., f.l.	10	Ms. în arom.
I.26.	L.T. Boga („Nida Voshopoleanlu”), *Minduiri şi zboară uidisite*, poem.	f.d., f.l.	4	Ms. în arom. Succesiunea dată de autor: XI
I.27.	L.T. Boga, *Cundilĭlu armânescu*, poeme.	f.d., f.l.	100	Ms. în arom.- rom.
I.28.	L.T. Boga, *Zbor tu închisită*, versuri şi însemnări.	f.d., f.l.	28	Ms. în arom.
I.29.	L.T. Boga, *Fluierĭle di strauşli-a méi bătute...*, versuri, însemnări, glosare.	f.d., f.l.	44	Ms. în arom.
I.30.	L.T. Boga, *Firmanea di nuntă a pulilorŭ*, poeme de nuntă.	f.d., f.l.	87	Ms. în arom.
I.31.	L.T. Boga, *Purunghi-azboară sus în ţer*, *Toamna*, *Tu cărţăle di ete*, *Ştiam*, *Ţara mea*, poezii şi un poem epic fără titlu.	f.d., f.l.		Ms. în arom.
I.32.	L.T. Boga, fragmente dintr-o piesă (cu personajul Nida), versuri, însemnări din periodice, note personale.	f.d., f.l.	13	Ms. în arom.- rom. Succesiunea dată de autor: II
I.33.	L.T. Boga, versuri, notiţe, glosare.	f.d., f.l.	20	Ms. în arom.
I.34.	L.T. Boga, fragment dintr-o lucrare referitoare la bibliotecile Arhivelor, completată cu notiţe bibliografice despre cărţi străine de patrimoniu (secolele al XVII-lea – al XVIII-lea).	f.d., f.l.	11	Ms. conţine notiţe bibliografice în lat., germ., gr., fr.
I.35.	‹L.T. Boga›, eseu despre artă (fără titlu).	f.d., f.l.	14	Ms. dactilografiat, incomplet, cu corecturi şi suprascrieri manuscrise.
I.36.	C. Popescu, *Stabilizarea monetară*.	f.d., f.l.	1	Ms. dactilografiat.
I.37.	M.G. Samarineanu, *Tablouri din Pind*, Oradea-Mare, Franklin; versuri dedicate „Memoriei marelui Andrei Baron de Şaguna”.	1923	41	Ediţie dactilografiată. **Cota veche: 7**
I.38.	Fragmente dintr-o carte despre şcolile româneşti din Grecia; fragment dintr-un abecedar românesc.	f.d., f.l.	22	Tipărituri.

II. CORESPONDENŢĂ[9]

II.1.	Nic. J. Sarru („Sarru Nicu Veleşanlu”) îi adresează lui „Nida Veleşanlu” trei cărţi poştale cu urări şi versuri, cărora Leonida Boga le replică în versuri şi comentarii suprascrise.	1965 febr. 3 1966 dec. 15 1968 iun. 28	3	Documente în aromână **Cota veche: 9**
II.2.	S. Ţovaru, medic orginar din comuna Molovişte şi fost coleg de liceu la Bitolia, îi scrie lui Leonida Boga mulţumindu-i pentru manuscrisul poemului compus la	1966 febr. 7, Bucureşti	4	**Cota veche: 8**

[9] V. şi *supra* corespondenţa din **I.12.** şi **I.21.**

	împlinirea vârstei de 80 de ani (v. *supra*, I.13. și I.15): l-a citit cu plăcere și îl roagă să-i mai trimită și altele; își amintește de anii de liceu și de prima lor serbare (în 1907, n.n.), unde s-a jucat piesa compusă de acesta; îi adresează gânduri și urări legate de împlinirea a 80 de ani de viață.			
II.3.	Însemnări cu numere de telefon și adrese; pe verso: decizie judecătorească de radiere a unui privilegiu de creditare încheiat între G.A. Auster, S. și I. Braunștein și August Dornayen, datată la 1915, februarie.	f.d., f.l.	2	

III. DOCUMENTE REZULTATE DIN ACTIVITATEA PROFESIONALĂ

III.1.	Tablou financiar înaintat Ministerului Finanțelor de către A. Duca, directorul Contabilității Generale.	1861	2	
III.2.	Rugăciune către Sf. Arhangheli Mihail și Gavril pentru ocrotirea de duhuri rele a creștinilor Andrei, Elena, Paraschiva și Maria. Document cu desene florale în frontispiciu și cu schițele a două icoane, reprezentând pe Sf. Arh. Mihail și pe Sf. Suzana.	1872 iun. 28	2	Document în paleografie rom.-chirilică
III.3.	Memoriu adresat de către „Comité Central des Unions Dodecanesiennes" președintelui Consiliului de Miniștri al României, la București, căruia i se solicită să se ocupe de chestiunea Insulelor și să-și declare interesul în favoarea uneia dintre cele mai legitime cauze. Semnează: președintele Jean Casulli și secretarul ‹indescifrabil›.	1926 mai 20, Alexandria (Egipt)	2	Document în lb. franceză
III.4.	Comunicate ale „Universal Telegraph Agency" despre: *Ungaria și negocierile din Geneva*, *Reintroducerea târgului cu termen la bursa de cereale din Budapesta*, *Tratative vamale austro-cehoslovace*.	1926 iun. 2, Viena, Budapesta	1	
III.5.	Comunicate confidențiale despre situația economică și politică a României emise de „Radio. Buletin de Informațiuni", VII, nr. 314.	1926 oct. 5, Cluj	8	
III.6.	Adresă prin care Librăria „Paul Parey" – Departamentul pentru Agricultură, Grădinărit, Mediu Forestier și Științe ale Naturii îi comunică inginerului N. Garoflid din Vărbilău (jud. Prahova) taxele trimestriale pentru câteva publicații de profil.	1931 febr. 18, Berlin	1	Document în lb. germană
III.7.	Listă ‹întocmită de L.T. Boga› pentru cărțile împrumutate de la/lui Dobrescu și Gheorghiu; documentul poartă ștampila bibliotecii Arhivelor Statului București.	‹1933 mai 13›	1	
III.8.	Proces-verbal al Comisiei de Recepție pentru Spitalul de Copii din Chișinău; cuprinde lista cantităților de legume furnizate spitalului de către Ioil Cofman.	1934 nov. 14, Chișinău	1	
III.9.	Notă referitoare la suma reținută de către Direcția Specială a CFR pentru cheltuielile cu personalul însărcinat să supravegheze repararea materialului rulant la fabricile particulare din țară (Arad, Brașov etc.) și pentru plata deplasărilor legale ale personalului detașat la Reșița.	f.d., f.l.	1	

IV. INVENTARUL nr. 1614/1979 (anulat)

Data întocmirii: 23.05.1979	Arhivist: Valeria Matei	Nr. u.a.: 9	Nr. file: 3	Data anulării: 27.09.2013

V. PUBLICAȚII la BIBLIOTECA DOCUMENTARĂ

Cota u.b.	Autor, titlu	Anul / locul / editura
III 3949	L.T. Boga, *Românii din Macedonia, Epir, Tesalia, Albania, Bulgaria şi Serbia (note etnografice şi statistice).*	1913, Bucureşti, Vocea Poporului
III 18163	L.T. Boga, *Populaţia Basarabiei (Etnografie şi statistică).*	1926, Chişinău, Imprimeria Statului
III 5102	L.T. Boga, *Documente basarabene*, I-VIII.	1923-1929, Chişinău, Tipografia Centralei Cooperativelor
III 18182 III 4966	L.T. Boga, *A doua ocupaţie rusească a Ţărilor Române, după Arhiva Ministerului de Justiţie din Moscova.*	1930, Chişinău, Cartea Românească
III 21577	L.T. Boga, *Lupta pentru limba românească şi ideia unirii la românii din Basarabia după 1812*	1932, Chişinău, Cartea Românească
III 21515	L.T. Boga, *Paza marginii. Căpităniile de margine de pe Nistru, Ciuhur spre Raiaua Tighinei şi Bugeac*	1932, Chişinău, Cartea Românească
III 15381	L.T. Boga, *Regele Ferdinand I-iu şi Basarabia*	1938, Chişinău, Dreptatea
III 21599	L.T. Boga, *Documente din Basarabia. II.*	1938, Chişinău, Dreptatea

Prezentul inventar conține
11 (unsprezece) file și 50 u.a

[signature]

11.09.2014